

Rapport

Rapport over een klacht over de gemeente Hilversum.

Datum: 28 augustus 2012

Rapportnummer: 2012/134

Klacht

1. Verzoeker klaagt erover dat de gemeente Hilversum geen inzage heeft gegeven in het BING-rapport van februari 2010 en dat de gemeente niet duidelijk heeft gemaakt welke maatregelen de gemeente heeft genomen.

2. Verzoeker klaagt erover dat zijn voormalig leidinggevende bij de gemeente Hilversum, zonder dat dit door verzoeker is gevraagd, in een sollicitatieprocedure informatie over verzoeker heeft verstrekt aan een andere gemeente.

Wat is er gebeurd?

Verzoeker, die werkzaam was bij de gemeente Hilversum, heeft in 2009 bij de gemeente Hilversum een melding gedaan over een in zijn ogen slecht functionerende en intimiderende leidinggevende. De gemeente heeft hierna besloten om een onderzoek te laten verrichten door het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten (hierna: BING)

Visie verzoeker

Verzoeker is in mei 2007 in dienst getreden van de gemeente Hilversum. Hij heeft in 2009 (met een collega) een melding gedaan bij BING over een slecht functionerende, intimiderende en alcoholverslaafde leidinggevende, mevrouw X.

BING heeft een onderzoek verricht en een rapport uitgebracht aan de gemeente. BING heeft geen verband geconstateerd tussen het alcoholgebruik en het gedrag van de leidinggevende. Verzoeker geeft aan dat dit uiteindelijk heeft geleid tot zijn ontslag bij de gemeente Hilversum per 1 september 2010.

In september 2010 heeft verzoeker bij een andere gemeente gesolliciteerd. Hij heeft vernomen dat de sollicitatiecommissie navraag heeft gedaan bij zijn oude werkgever. Mevrouw X heeft hem zwart gemaakt en zodoende heeft hij de baan niet gekregen. Dit is hem te kennen gegeven vanuit de andere gemeente.

Verzoeker wil inzage in het BING-rapport hebben. Hij heeft in 2011 meerdere malen tevergeefs gebeld naar de huidige wethouder van P&O van de gemeente Hilversum om haar te vragen om het onderzoeksrapport. Uiteindelijk kreeg verzoeker een brief waarin stond dat inzage in het BING-rapport werd geweigerd. Kortom de gemeente werkt niet mee en geeft het rapport niet af.

Visie gemeente

De gemeente heeft gemeend aan verzoeker geen kopie van het rapport van BING te zenden, daar de inhoud van deze rapportage de persoonlijke levenssfeer van mevrouw X betreft en de gemeente de toezending van het rapport aan verzoeker hierop een inbreuk

acht.

In een brief van 16 maart 2010 is aan verzoeker een terugkoppeling over het rapport gegeven en over de actie die de gemeente zou ondernemen. De gemeente is van mening dat verzoeker met de mededeling dat er maatregelen werden getroffen, voldoende geïnformeerd was. Dit is niet verder geconcretiseerd aangezien de gemeente vond dat dat een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van mevrouw X zou zijn. Verzoeker had de gemeente al verlaten dus er was geen relatie meer met verzoeker, aldus de gemeente.

Mevrouw X is inderdaad benaderd door een gemeente omtrent informatie over verzoeker en zij heeft die gegeven. Zij weet niet meer precies of dit de door verzoeker genoemde gemeente betreft. Zij is zeer terughoudend geweest met het verstrekken van informatie. Na lang aandringen vanuit de vragende gemeente, heeft mevrouw aangegeven dat verzoeker is weggegaan omdat hij niet aan de normen voldeed die in Hilversum gehanteerd worden. Mogelijk heeft zij ook nog iets gezegd over botsende karakters.

De gemeente licht verder toe dat mevrouw X de telefoon heeft opgenomen van een medewerker die niet aanwezig was. Zij werd zeer onverwacht met het verzoek om een referentie over verzoeker geconfronteerd. Zij is zeer terughoudend geweest in het verstrekken van informatie. Zij was zich bewust dat het een sollicitatie betrof en wist niet dat verzoeker hiervan niet op de hoogte was.

Binnen de gemeente Hilversum bestaan er geen regels over het verstrekken van informatie aan derden over eigen personeel, dan wel voormalig personeel. Meestal worden in overleg met de betreffende werknemer hierover afspraken gemaakt.

De gemeente heeft verder aangegeven dat het de eigen verantwoordelijkheid van verzoeker is om te bepalen wanneer en bij wie referenties konden worden ingewonnen en hierover in contact te treden met de gemeente, zodat er geanticipeerd kon worden op verzoeken om referenties. Nu is dat niet gebeurd en kwam er onverwacht een referentieverzoek bij mevrouw X. Zij had – idealiter – procedureel moeten reageren. Nu zij de telefoon overnam van een persoon die er niet was, werd zij overvallen met het verzoek om informatie. Zij heeft het voorval direct aan de Afdeling P&O gerapporteerd. Hierna is afgesproken dat in het vervolg enkel de P&O-adviseur van de betreffende dienst referenties over verzoeker zou geven.

Beoordeling

Klacht 1.

Het vereiste van transparantie houdt in dat de overheid open en voorspelbaar is in haar handelen, zodat het voor de burger duidelijk is waarom de overheid bepaalde dingen doet. Hieruit volgt dat de gemeente, als overheidsorgaan, aan zijn medewerkers voldoende

informatie verstrekt over maatregelen waar bij de medewerker betrokken is geweest. De betrokkenheid van verzoeker bij het BING-onderzoek rechtvaardigt dat de overheid hem ook informeert over het vervolg van zijn melding.

Inzage BING-rapport

De Nationale ombudsman stelt vast dat verzoeker het door hem ervaren gedrag van zijn leidinggevende heeft aangekaart bij de gemeente en bij BING. De gemeente Hilversum was opdrachtgever van het onderzoek.

Conform de standaard werkwijze heeft BING het rapport alleen aan de opdrachtgever verstrekt.

Verzoeker meent dat hij recht heeft op de inhoud van het rapport.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de gemeente niet gehouden is een kopie te verstrekken aan verzoeker, wanneer daarbij zwaarwegende belangen meespelen. De gemeente Hilversum heeft het rapport niet ter inzage gegeven omdat dat een inbreuk zou maken op de privacy van de voormalige leidinggevende. Dit is een afweging die de gemeente kan maken. Wel van belang is dat verzoeker een terugkoppeling krijgt. Dit is gebeurd, zij het vrij summier.

De Nationale ombudsman concludeert dan ook dat de gemeente niet was gehouden om het BING-rapport ter inzage aan verzoeker te geven.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

Informatie aangaande maatregelen

De Nationale ombudsman stelt vast dat de gemeente verzoeker in de brief van 16 maart 2010 heeft geïnformeerd over het rapport. Naast een korte toelichting op de resultaten uit het rapport gaf de gemeente aan dat het rapport signalen bevat die aanleiding vormen om nader te bezien welke maatregelen moeten worden genomen ter bevordering van het werkklimaat binnen de desbetreffende afdeling.

Gezien de verstoorde relatie die er bestond tussen verzoeker en zijn voormalige leidinggevende, had het op de weg van de gemeente gelegen om hem, desgevraagd, uitgebreider toe te lichten wat de maatregelen waren om het werkklimaat te verbeteren.

Juist omdat de gemeente had besloten het BING-rapport niet af te geven aan verzoeker, en gezien de samenvattende conclusies dat, hoewel er geen alcoholmisbruik op de werkvloer was geconstateerd, de gemeente toch besloot om maatregelen te nemen, had de gemeente een uitgebreidere toelichting op de te nemen maatregelen aan verzoeker behoren te geven.

In de onderzoeksfase heeft de gemeente een korte nadere toelichting op de maatregelen gegeven. De motivering van de gemeente dat men dat niet aan verzoeker wilde geven in verband met de persoonlijke levenssfeer van de leidinggevende X kan de Nationale ombudsman niet volgen. Dat argument kan gelden voor de inhoud van het BING-rapport, maar niet voor een toelichting op maatregelen.

Aangezien verzoeker betrokken was bij de situatie die ten grondslag ligt aan het BING-onderzoek had de gemeente hier uitgebreider op dienen te reageren om verzoeker tegemoet te komen. Hij had meer inzicht mogen krijgen in de voorgenomen maatregelen van de gemeente. Het argument dat verzoeker de gemeente reeds had verlaten, is niet van belang gezien zijn betrokkenheid bij het BING-onderzoek. Bovendien was verzoeker op 16 maart 2010 nog in dienst van de gemeente.

De Nationale ombudsman concludeert dat de gemeente verzoeker onvoldoende heeft geïnformeerd over de genomen maatregelen naar aanleiding van het BING-rapport. Deze werkwijze acht de Nationale ombudsman in strijd met het vereiste van transparantie.

Klacht 2.

Informatieverstrekking door leidinggevende

Verzoeker klaagt erover dat zijn voormalig leidinggevende, zonder dat dit door verzoeker is gevraagd, in een sollicitatieprocedure informatie over hem heeft verstrekt aan een andere gemeente.

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid integer handelt en een bevoegdheid alleen gebruikt voor het doel waarvoor deze is gegeven. Burgers mogen verwachten dat de overheid haar taken op een gewetensvolle wijze uitvoert. Van de overheid en haar medewerkers mag verwacht worden dat zij hun positie, hun bevoegdheden, hun tijd en middelen niet misbruiken.

In een verstoorde werkrelatie, waarbij een inmiddels oud-werknemer elders solliciteert, dient binnen de organisatie met grote zorgvuldigheid en uiterst integer worden omgegaan met referentieverzoeken.

De Nationale ombudsman stelt vast dat de voormalige leidinggevende van verzoeker aan een potentiële nieuwe werkgever informatie heeft verstrekt over het functioneren van verzoeker.

Gezien de melding van verzoeker over mevrouw X die tot het BING-rapport heeft geleid en gezien het feit dat verzoeker zijn voormalig leidinggevende niet had gevraagd om referenties te verstrekken, had leidinggevende X zich hierin niet moeten mengen.

Juist ook vanuit haar positie als leidinggevende had zij moeten beseffen dat zij niet zonder meer moest ingaan op het verzoek om informatie. Het argument dat zij zich plotseling en onverwacht telefonisch gesteld zag voor bepaalde vragen, maakt dat niet anders.

Gezien alle omstandigheden in deze zaak had het mevrouw X duidelijk moeten zijn dat verzoeker nooit aan haar zou vragen om informatie over hem te verstrekken. Zij had zich hiervan meer bewust moeten zijn. Dat verzoeker met de gemeente over referenties niets had afgesproken, acht de Nationale ombudsman niet relevant. Het is dan ook niet behoorlijk dat zij daadwerkelijk informatie heeft verstrekt.

Deze gang van zaken acht de Nationale ombudsman in strijd met het vereiste van integriteit.

De Nationale ombudsman neemt met instemming kennis van het feit dat na dit voorval er binnen de gemeente intern is afgesproken dat enkel de gemeentelijke P&O-adviseur van de bewuste dienst nog referenties over verzoeker zou geven.

Slotbeschouwing

Verzoeker werkte op een afdeling die naar zijn ervaring niet goed functioneerde omdat de leidinggevende haar rol niet goed vervulde. Hij had samen met anderen het sterke vermoeden dat alcoholproblemen een rol speelden. Hij heeft dit aan de orde willen stellen. De ervaring leert helaas dat het vaak niet goed afloopt met een werknemer die een misstand aan de orde stelt. Klokkenluiders zijn in die zin kwetsbaar. Vast staat dat verzoeker stuitte op een ongezond werkklimaat bij de gemeente Hilversum. Verzoeker heeft zijn ervaringen binnen de gemeente op meerdere plekken willen uiten maar kreeg moeilijk gehoor binnen de gemeente. De functie van vertrouwenspersoon – bij uitstek het juiste adres in een kwestie als deze - was volgens verzoeker vacant. Er is wel een BING-onderzoek ingesteld naar de misstand die verzoeker aan de orde heeft gesteld. Uiteindelijk heeft verzoeker de gemeente op basis van een arbeidsconflict moeten verlaten. Deze omstandigheid vindt de Nationale ombudsman ongelukkig.

De Nationale ombudsman heeft geen onderzoek gedaan naar de gang van zaken rond het ontslag, aangezien dat ontslag uiteindelijk met instemming van verzoeker heeft plaatsgehad. De Nationale ombudsman is van oordeel dat een gemeente als werkgever zorgvuldig moet omgaan met medewerkers die een misstand willen aankaarten. Een gezonde organisatie dient een werknemer een veilige omgeving te bieden waarin hij een misstand kan aankaarten en zo duidelijk te maken open te staan voor signalen voor verbetering van de arbeidsorganisatie.

In dit geval gaat de Nationale ombudsman er vanuit dat de gemeente Hilversum zich zal inspannen om verzoeker daar waar nodig te ondersteunen in het vinden van een nieuwe werkomgeving. Het is zeer bedenkelijk dat uit dit onderzoek blijkt dat vanuit de gemeente

juist negatieve informatie over hem verstrekt is toen hij elders solliciteerde, terwijl die negatieve informatie uit de mond van de leidinggevende kwam op wiens functioneren hij kritiek had.

Conclusie

De klacht over de rol van de gemeente ten aanzien van het niet ter inzage geven van het BING-rapport is niet gegrond;

De klacht dat de gemeente verzoeker onvoldoende heeft geïnformeerd over genomen maatregelen is gegrond, wegens schending van het vereiste van transparantie;

De klacht dat verzoekers voormalige leidinggevende van de gemeente Hilversum informatie heeft verstrekt in een sollicitatieprocedure is gegrond wegens strijd met het vereiste van integriteit.